

STOWARZYSZENIE
ŻYDOWSKI INSTYTUT
HISTORYCZNY W POLSCE

**SPRAWOZDANIE MERYTORYCZNE
Z DZIAŁALNOŚCI STOWARZYSZENIA
ŻYDOWSKI INSTYTUT HISTORYCZNY W POLSCE
W OKRESIE 1 STYCZNIA – 31 GRUDNIA 2020.**

Warszawa, 01.04.2021 r.

Niniejsze sprawozdanie dotyczy działalności Stowarzyszenia Żydowski Instytut Historyczny w Polsce w 2020 roku.

Sprawozdanie obejmuje wszystkie sfery działalności Stowarzyszenia, w tym w szczególności współpracę z Muzeum Historii Żydów Polskich POLIN oraz Żydowskim Instytutem Historycznym im. E. Ringelbluma.

W sprawozdaniu zaprezentowano opisy najważniejszych prac merytorycznych prowadzonych przez SZIH. Uzupełnieniem niniejszego sprawozdania jest raport z działalności fundraisingowej stanowiący załącznik do niniejszego opracowania.

Dane finansowe dotyczące działalności Stowarzyszenia zostały przedstawione w sprawozdaniu finansowym.

I. Informacje ogólne

1. Zarząd

Zarząd jest statutowym organem zarządczym Stowarzyszenia. Do jego głównych zadań należy kierowanie pracami Stowarzyszenia, w tym w szczególności zarządzanie w sprawach majątkowych Stowarzyszenia oraz reprezentowanie Stowarzyszenia na zewnątrz. Członkowie Zarządu wybierani są przez Walne Zgromadzenia i działają społecznie.

W dniu 19 maja 2019 r. odbyło się Walne Wyborcze Zgromadzenie Członków Stowarzyszenia. wybrało nowy skład Zarządu na lata 2019 – 2023, który następnie wybrał ze swego grona Przewodniczącego, Wiceprzewodniczącego, Sekretarza i Skarbnika. Od 19 maja 2019 r. Zarząd funkcjonuje w następującym składzie:

- 1) Piotr Wiślicki – Przewodniczący Zarządu;
- 2) Marian Turski – Wiceprzewodniczący;
- 3) Marek Nowakowski – Skarbnik;
- 4) Joanna Fikus – Sekretarz Zarządu;
- 5) Agnieszka Milbrandt – Członek Zarządu;
- 6) Maciej Kozłowski – Członek Zarządu;
- 7) Jolanta Żyndul – Członek Zarządu;
- 8) Alicja Mroczkowska – Członek Zarządu;
- 9) Kamila Dąbrowska – Członek Zarządu;
- 10) Jan Jagielski – Członek Zarządu;
- 11) Zuzanna Hertzberg – Członek Zarządu.

Zarząd od 1 stycznia 2020 do 31 grudnia 2020 odbył 21 posiedzeń, na których podjęto 52 uchwały.

Członkowie Zarządu w 2020 roku nie pełnili funkcji zarządczych przy jednoczesnym zatrudnieniu w Stowarzyszeniu;

2. Komisja Rewizyjna

Do najważniejszych działań Komisji należy nadzór nad pracami Zarządu Stowarzyszenia, dbanie o przejrzystość finansową, gospodarność i możliwie najlepsze wykorzystanie środków Stowarzyszenia

Komisja Rewizyjna zobowiązana jest do przeprowadzenia co najmniej raz w roku kontroli całokształtu działalności Stowarzyszenia, działalności finansowej i gospodarczej pod względem celowości, rzetelności i gospodarności..

W dniu 19 maja 2019 r. odbyło się Walne Wyborcze Zgromadzenie Członków Stowarzyszenia. Walne Zgromadzenie uchwałą nr 8/2019 wybrało nowy skład Komisji Rewizyjnej na lata 2019 – 2023, który następnie wybrał ze swego grona Przewodniczącego, Wiceprzewodniczącego.

W dniu 21 października 2019 r. z Funkcji Wiceprzewodniczącego zrezygnował Piotr Rytka Zandberg, a Komisja Rewizyjna wybrała Macieja Antosika na funkcje Wiceprzewodniczącego, tym samym w dn. 1 stycznia 2020 r. w następującym składzie:

- 1) Sławomir Różański – Przewodniczący
- 2) Maciej Antosik – Wiceprzewodniczący;
- 3) Justyna Kobos – Członek Komisji Rewizyjnej;
- 4) Krzysztof Czajka Kalinowski – Członek Komisji Rewizyjnej;

W dniu 15 grudnia 2020r. Sławomir Różański złożył rezygnację z funkcji Przewodniczącego i członka Komisji Rewizyjnej. Do końca roku Komisja działa w trzysobowym składzie.

3. Sąd Koleżeński

Sąd Koleżeński jest powołany przez Walne Zgromadzenie do rozstrzygnięcia sporów wynikłych w sferze działalności Stowarzyszenia między jego członkami. W 2020 r. Sąd Koleżeński nie został powołany w Stowarzyszeniu.

4. Walne Zgromadzenie Członków

Walne Zgromadzenie jest najwyższą władzą Stowarzyszenia zrzeszającą wszystkich członków. Walne Zgromadzenie zbiera się co najmniej raz do roku na zwyczajnym posiedzeniu sprawozdawczym oraz na cztery lata na posiedzeniu sprawozdawczo-wyborczym lub w każdym czasie na posiedzeniu nadzwyczajnym.

W związku z obostrzeniami wynikającymi z Pandemii COVID-19 Walne Zgromadzenie Członków odbyło się przy zachowaniu wszelkich zaleceń higienicznych dniu 6 września 2020 roku w Warszawie, w siedzibie Muzeum Historii Żydów Polskich POLIN, odbyło się posiedzenie Walnego Zgromadzenia Członków Stowarzyszenia Żydowski Instytut Historyczny w Polsce. Posiedzenie zostało zwołane przez Zarząd Stowarzyszenia. W pierwszym terminie, który ustalono na 6 września 2020 roku, na godz. 11:00 na sali obecnych było 21 członków lub ich pełnomocników, w tym 21 osób uprawnionych do głosowania. Z powodu braku kworum zarządzono wznowienie obrad w drugim terminie tj. o godz. 11:15 tego samego dnia. Po wznowieniu posiedzenia w drugim terminie ponownie przeliczono liczbę członków Stowarzyszenia - na sali obecne były 33 członków lub ich pełnomocników osoby, w tym 33 osoby uprawnionych do głosowania. Ostatecznie bezpośrednio wzięło w nim udział 33 członków Stowarzyszenia. Jednocześnie 40 członków Stowarzyszenia dostarczyło pełnomocnictwa, z których 2 zostały uznane z powodów formalnych za nieważne, a 38 za ważne. W czasie Zebrania zostało przyjęte sprawozdanie merytoryczne i finansowe Stowarzyszenia za rok 2019. Początkowo Zarząd planował podać pod głosowanie projektu zmian w statucie przyjęty uchwałą Zarządu nr 27/2020 w dn. 31 maja 2020r . Jednak z

powodu panujących obostrzeń epidemicznych projekt ten nie został poddany pod głosowanie. Zarząd planował zwołanie dodatkowego Nadzwyczajnego Walnego Zgromadzenia dotyczącego zmiany statutu Stowarzyszenia, jednak ograniczenia epidemiczne uniemożliwiły zwołanie takowego.

Liczba członków Stowarzyszenia na koniec 2020 roku wynosiła 252 osoby.

5. Komisja Grantowa:

Komisja Grantowa jest organem powołanym przez Zarząd uchwałą nr 68/2012. Do jej głównych zadań należy corocznie ogłaszanie konkursów na dofinansowanie działań związanych z zachowaniem i utrwalaniem pamięci o historii i kulturze polskich Żydów oraz ich wkładzie w światową cywilizację. Członkowie powoływani są przez Zarząd Stowarzyszenia na 4-letnie kadencje. W skład Komisji wchodzi przedstawiciele świata nauki i kultury. Do ich zadań należy merytoryczna ocena projektów, które ubiegają się o dofinansowanie. Ponadto Komisja wspiera beneficjentów w realizacji projektów, kontroluje wykorzystanie grantów oraz opiniuje dla Zarządu Stowarzyszenia wnioski o patronaty.

Zgodnie § 2 pkt. 3 Regulaminu Komisji Grantowej Stowarzyszenia Żydowski Instytut Historyczny w Polsce z dnia 12 marca 2018 roku przyjętego przez Zarząd Uchwałą nr 27/2018. W dniu 11 czerwca 2019 r. Zarząd Stowarzyszenia uchwałą nr 56/2019 powołał na lata 2019 – 2023 nowy, następujący skład Komisji Grantowej:

- 1) Joanna Fikus;
- 2) Kamila Dąbrowska;
- 3) Grzegorz Kołacz;
- 4) Artur Markowski.

Nowo wybrana Komisja Grantowa na posiedzeniu w dniu 17 czerwca 2019 r. wybrała ze swego grona Joannę Fikus na funkcję Przewodniczącej Komisji.

6. Zespół Stowarzyszenia

Na dzień 31 grudnia 2020 roku Stowarzyszenie zatrudniało na podstawie umów o pracę – 7 osób, z których 2 osoby przebywały na urloпах macierzyńskich, bądź wychowawczych.

Zespół Stowarzyszenia składa się z dwóch działów:

- 1) Dział Finansowo Administracyjny
- 2) Dział Rozwoju

7. Obsługa prawna, księgowo i kadrowa Stowarzyszenia

W 2020 r. obsługę prawną Stowarzyszenia prowadziła kancelaria DeBenedetti, Majewski, Szczęśniak Kancelaria Prawnicza Sp. K. (obsługę prowadzi p. macenas Magdalena Małocha) oraz kancelaria Weil, Gotshal & Manges. Dodatkowo w zakresie przepisów podatkowych usługi świadczyła firma KPMG. W zakresie zadań realizowanych w ramach obsługi prawnej wchodziło:

- 1) Przygotowanie wymaganych przez Zarząd opinii prawnych z zakresu działalności SŻIH, uczestnictwo w Walnym Zgromadzeniu;

- 2) Przygotowanie i opiniowanie dokumentów, listów intencyjnych i umów związanych z działalnością fundraisingową;
- 3) Opiniowanie umów związanych z projektami realizowanymi wspólnie z Muzeum Historii Żydów Polskich POLIN oraz z Żydowskim Instytutem Historycznym im. E. Ringelbluma;
- 4) Opiniowanie kwestii podatkowych i prawnych związanych z powołaniem Funduszu Żelaznego.
- 5) Inne kwestie prawne;

W 2020 r. za prowadzenie księgowości Stowarzyszenia odpowiedzialna była firma zewnętrzna - Biuro Rachunkowe Superata sp. z o.o. Natomiast sprawy kadrowe powierzone były firmie HRK SA.

II. Działalność Statutowa Stowarzyszenia

Działalność statutowa Stowarzyszenia związana jest z trzema głównymi obszarami:

1. Wsparcie działalności programowej Muzeum Historii Żydów Polskich POLIN, przede wszystkim poprzez realizację wspólnych projektów;
2. Wsparcie działalności programowej Żydowskiego Instytutu Historycznego im. Emanuela Ringelbluma, przede wszystkim poprzez realizację wspólnych projektów, a w szczególności realizację Programu Oneg Szabat;
3. Realizację celów Stowarzyszenia poprzez wspieranie projektów innych organizacji, między innymi poprzez działalność Komisji Grantowej.

W 2019 roku Stowarzyszenie nie prowadziło działalności odpłatnej.

III. Działalność Statutowa Stowarzyszenia

Działalność statutowa Stowarzyszenia związana jest z trzema głównymi obszarami:

4. Wsparcie działalności programowej Muzeum Historii Żydów Polskich POLIN, przede wszystkim poprzez realizację wspólnych projektów;
5. Wsparcie działalności programowej Żydowskiego Instytutu Historycznego im. Emanuela Ringelbluma, przede wszystkim poprzez realizację wspólnych projektów, a w szczególności realizację Programu Oneg Szabat;
6. Realizację celów Stowarzyszenia poprzez wspieranie projektów innych organizacji, między innymi poprzez działalność Komisji Grantowej.

W 2020 roku Stowarzyszenie nie prowadziło działalności odpłatnej.

1. Muzeum Historii Żydów Polskich POLIN

Stowarzyszenie w oparciu o umowę założycielską z 25 stycznia 2005 r. jest jednym z trzech, obok Ministerstwa Kultury i Dziedzictwa Narodowego oraz Miasta stołecznego Warszawy, współzałożycieli Muzeum Historii Żydów Polskich POLIN. Obowiązki i prawa Stowarzyszenia wobec Muzeum POLIN reguluje wspomniana umowa założycielska oraz Statut Muzeum POLIN ustanowiony Zarządzeniem Ministra Kultury i Dziedzictwa Narodowego z dn. 30 maja 2017 r., opublikowanego w Dzienniku Urzędowym MKiDN w dn. 1 czerwca 2017 r.

Wybór Dyrektora Muzeum

W związku z upływem w dniu 28 lutego 2019 r. kadencji dyrektora Muzeum, prof. Dariusza Stoli Stowarzyszenia było inicjatorem podjęcia rozmów dot. wyboru dyrektora Muzeum na następną kadencję.

W połowie stycznia 2019 roku odbyło się spotkanie Przewodniczącego Piotra Wiślickiego i wice przewodniczącego Stowarzyszenia ŻIH Mariana Turskiego z Ministrem Piotrem Glińskim, który zaproponował przeprowadzenie konkursu na stanowisko dyrektora Muzeum POLIN.

23 stycznia 2019 r. odbyło się spotkanie trójstronne: Minister Kultury i Dziedzictwa Narodowego, Prezydent m. st. Warszawy oraz Przewodniczący Zarządu Stowarzyszenia Żydowski Instytut Historyczny w Polsce. SŻIH oraz m. st. Warszawa uważały, że prof. Dariusz Stola jest najwłaściwszym kandydatem na dyrektora Muzeum. Minister nie akceptował tej propozycji. W tej sytuacji MKiDN zaproponowało przeprowadzenie konkursu, na co pozostali współzałożyciele Muzeum wyrazili zgodę. Minister zapewnił, że uzna wynik konkursu bez względu, kto wygra ten konkurs. Regulamin i inne dokumenty dot. procedury konkursowej miały zostać zatwierdzone przez wszystkich współorganizatorów, a konkurs miał być ogłoszony bezzwłocznie. W związku z upływem kadencji dyr. D. Stoli przedyskutowano również kwestię p.o. dyrektora. MKiDN nie zgłosiło początkowo uwag do tej propozycji. Jednak w wyniku dalszych rozmów odmówiło powołania Dariusza Stoli na pełniącego obowiązki dyrektora Muzeum POLIN argumentując to tym, że Dariusz Stola miałby lepszą pozycję startową w konkursie w stosunku do pozostałych kandydatów. Argumentacja ta została uznana przez pozostałych współzałożycieli. Ministerstwa zgodziło się na powołanie od początku marca Zygmunta Stępińskiego, który został zaproponowany przez Stowarzyszenie

Na pierwszym posiedzeniu komisji konkursowej 18 kwietnia 2019 zaakceptowano obie zgłoszone w wyniku ogłoszenia konkursowego, kandydatury Dariusza Stoli i Moniki Krawczyk, jako spełniające kryteria formalne. 10 maja 2019 odbyło się drugie posiedzenie Komisji Konkursowej, która wybrała Dariusza Stole na kandydata na stanowisko Dyrektora Muzeum POLIN. Od tego czasu trwało oczekiwanie na zgodne z przepisami formalne powołanie na dyrektora Muzeum POLIN prof. Dariusza Stole. W wyniku przedłużającego milczenia ze strony MKiDN, władze Stowarzyszenia cały czas próbowały nawiązać kontakt w celu zakończenia procesu powołania zwycięzcy konkursu na stanowisko dyrektora Muzeum.

30 stycznia 2020 roku Piotr Wiślicki, Przewodniczący Stowarzyszenia ŻIH i Rafał Trzaskowski Prezydent m. st. Warszawy wystosowali oświadczenie wyrażając głębokie zaniepokojenie przedłużającym się oczekiwaniem na formalne powołanie zwycięzcy konkursu na dyrektora POLIN.

7 lutego 2020 odbyło się spotkanie przedstawicieli Stowarzyszenia ŻIH: Piotra Wiślickiego, Mariana Turskiego i Macieja Kozłowskiego z wicepremierem Piotrem Glińskim, w czasie którego otrzymali oni informację, że minister nie powoła prof. Stoli na stanowisko dyrektora z racji na wolę środowiska politycznego, które reprezentuje.

11 lutego 2020 prof. Dariusz Stola w oświadczeniu poinformował o swojej rezygnacji z oczekiwania na nominację pod warunkiem powołania uzgodnionego przez współzałożycieli kandydata.

12 lutego 2020 po spotkaniu przedstawicieli środowisk żydowskich zaproszonych przez Piotra Wiślickiego do Muzeum POLIN wydano oświadczenie, z którego wynika akceptacja dla powołania na stanowisko dyrektora Zygmunta Stępińskiego.

14 Lutego 2020 Piotr Wiślicki i Rafał Trzaskowski zaproponowali min. Glińskiemu powołanie Zygmunta Stępińskiego na stanowisko dyrektora POLIN, na co w komunikacie MKiDN przystał min. P. Gliński. Ostatecznie Zygmunt Stępiński został mianowany dyrektorem Muzeum POLIN w dniu 27 lutego 2020 r.

Kolegium Społeczne

Przy dyrektorze Muzeum Polin działa Kolegium Społeczne powołane w 2015 roku z inicjatywy Stowarzyszenia Żydowski Instytut Historyczny w Polsce. W skład kolegium wchodzi przedstawiciele

społeczności żydowskiej oraz organizacji działających na rzecz kultury i historii Żydów polskich, którym bliska jest idea zachowania i propagowania dziedzictwa Żydów polskich. Kolegium to miejsce dyskusji i wymiany doświadczeń. Jest też realizacją marzenia twórców Muzeum, o tym żeby było ono miejscem dialogu, miejscem wspólnoty tworzonej przez przedstawicieli środowisk żydowskich. W wyniku ograniczeń epidemicznych kolegium w 2020 roku mogło spotkać się tylko za pośrednictwem platform cyfrowych. Spotkanie odbyło 11 grudnia 2020 r., a głównym tematem spotkania była sytuacja Muzeum POLIN oraz poszczególnych organizacji żydowskich w czasie epidemii.

Projekty Muzeum POLIN realizowane w 2020 roku dzięki wsparciu i współpracy ze Stowarzyszeniem Żydowski Instytut Historyczny w Polsce oraz prywatnymi darczyńcami pozyskiwanymi przez Stowarzyszenie

Głównym celem strategicznym Muzeum POLIN w 2020 roku było osiągnięcie w przypadku wystawy stałej frekwencji na poziomie 350 tysięcy odwiedzin rocznie. Ofertę towarzyszącą zwiedzaniu wystawy dla gości indywidualnych oraz grup wzbogacono o kolejne atrakcyjne propozycje, takie jak na przykład ścieżka zwiedzania ze specjalnym audioprzewodnikiem dla rodzin z dziećmi. Niestety, pandemia koronawirusa zmusiła Muzeum do zamknięcia wystawy. Stało się to w momencie, gdy liczba zwiedzających wyniosła niemal 48 tysięcy osób.

Ponowne otwarcie wystawy stałej nastąpiło 1 sierpnia. Wymagało ono zachowania wszelkich niezbędnych wymogów bezpieczeństwa związanych z pandemią. Od ponownego otwarcia wystawę odwiedziło ponad 18 tys. osób, co stanowi 18 proc. frekwencji ubiegłorocznej w porównywalnym okresie.

Galeria Zagłady wystawy stałej Muzeum POLIN skupia się na historii getta warszawskiego, należy jednak pamiętać, że w czasie II wojny światowej Niemcy utworzyli na okupowanych polskich terytoriach około 600 gett. Pierwsze powstało już 8 października 1939 roku w Piotrkowie Trybunalskim. Natomiast najdłużej, bo do końca sierpnia 1944 roku, funkcjonowało getto w Łodzi. Przymusowych mieszkańców tych wydzielonych obszarów łączy traumatyczne doświadczenia izolacji, tęsknoty, codziennego lęku o własne życie i troski o bliskich. Nowa część ekspozycji, którą znajdziemy na antresoli w muzealnej galerii „Zagłada”, upamiętnia getta i zamkniętych w nich ludzi. Zwiedzający mogą obejrzyć osobiste pamiątki dokumentujące ich życie: listy, dzienniki oraz ich rysunki i szkice.

W roku 2020, we współpracy z czołowymi polskimi projektantami, powstał projekt plastyczny ekspozycji „Polscy Żydzi na świecie”. Ma być ona rozwinięciem i zwieńczeniem historii polskich Żydów, która jest opowiadana na wystawie stałej. Bowiem przeważająca część tysiącletniej historii prezentowanej w siedmiu galeriach umiejscowiona jest w Polsce, ale opowieść o polskich Żydach wykracza daleko poza jej granice. Centralna przestrzeń wystawy stałej jest najodpowiedniejsza do opowieści o Żydach pochodzących z Polski, którzy rozproszyli się po świecie. Chcemy opowiedzieć, dokąd wyjechali, co ze sobą wzięli, jak odnaleźli się w innych, nieznanym sobie, krajach, jak wyglądają miejsca do których przybyli, a przede wszystkim o ich związkach z Polską i historią Żydów polskich.

Wystawa oddziałująca na zwiedzających nowoczesnymi i niestandardowymi środkami będzie wyjątkowym narzędziem docierającym do pochodzących z Polski Żydów, a mieszkających na całym świecie. Będzie zachęcać ich do odnalezienia więzi łączących ich z dawną ojczyzną. Stowarzyszenie pozyskało w 2020 roku duży grant od Fundacji Koret z przeznaczeniem na produkcję galerii w najbliższych latach.

Rok 2020 upłynął pod znakiem projektowania i budowy Galerii „Dziedzictwo”, która ostatecznie została otwarta dla zwiedzających w pierwszych tygodniach roku 2021. Galeria ta poświęcona jest kulturowemu dorobkowi polskich Żydów. Chcemy przypomnieć ludzi, których dokonania stały się dziedzictwem kolejnych pokoleń i nas dzisiaj. Przedstawiamy niezwykle biografie 26 postaci, które choć reprezentują bardzo różne obszary działalności, to ich dorobek jest ważny także dla cywilizacji światowej. Wspomniane biografie nie tylko prezentują ich osiągnięcia, ale przede wszystkim stanowią zwierciadła, w których odbijają się burzliwe wydarzenia historyczne. Ta konstelacja bohaterów tworzy zbiorowy portret polskich Żydów, w całej jego różnorodności. Wystawie towarzyszy bogaty wirtualny program towarzyszący. W jego ramach powstało szereg filmów edukacyjnych, a w 2021 roku planowane są konferencje on-line, webinary, spacer edukacyjne i szereg innych działań.

We wszystkie projekty muzealne związane z rozwojem wystawy stałej zaangażowana jest prof. Barbara Kirshenblatt-Gimblett, Główna Kuratorka Wystawy Stałej, stanowisko imienia Ronalda S. Laudera. Jako kluczowa osoba w zespole, prof. Kirshenblatt-Gimblett jest główną kuratorką zarówno galerii „Dziedzictwo” jak i galerii „Polscy Żydzi na świecie”. Dodatkowo, wspiera ona także programy muzealne takie jak GEOP lub TISZ, oraz działania fundraisingowe na rzecz Muzeum POLIN. Współpraca ta jest możliwa dzięki wsparciu Stowarzyszenia oraz hojnej darowiźnie Ronalda S. Laudera.

Stowarzyszenie wspiera rozwój kolekcji Muzeum. W latach 2017-2019 Muzeum POLIN realizowało kwerendy i poszukiwania oryginalnych obiektów związanych z życiem duchowym i religijnym Żydów polskich, z ich nowoczesną i bogatą kulturą. Poszukiwano również artystycznych świadectw żydowskiej obecności w Polsce i w diasporze. Muzeum – ze względu na obraną politykę gromadzenia zbiorów – poszukiwało zwłaszcza dzieł artystów – Żydów. W 2020 roku sfinalizowano zakup kilkudziesięciu dzieł sztuki autorstwa Józefa Gabowicza, Fryderyka Kleinmana Beniamina Pacanowskiego, czy Natana Szpigla. Dodatkowo dzięki wsparciu Stowarzyszenia możliwa były konserwacja i opracowania części zasobu muzealnego.

W 2020 roku Stowarzyszenie zakończyło wielomiesięczny projekt, polegający na opracowaniu zabytków archeologicznych. Kilka tysięcy przedmiotów wydobytych z ziemi w czasie przygotowań do budowy Muzeum zostało nie tylko oczyszczonych, przepakowanych i szczegółowo opisanych, ale także na mocy decyzji Wojewódzkiego Konserwatora Zabytków przekazanych w depozyt do Muzeum POLIN. Stanowią one wyjątkowe ślady po przedwojennej dzielnicy północnej, po ich mieszkańcach, po ich życiu i Zagładzie. Potrzeba pokazaniu ich światu leżała u podstaw budowy wystawy czasowej „Tu Muranów”, która została otwarta w 2020 roku.

Od września 2019 do lutego 2020 roku w Muzeum POLIN można było obejrzeć wystawę Gdynia – Tel Awiw. Była to wystawa nowatorska – nigdy dotąd żadne muzeum w Polsce czy w Izraelu nie pokusiło się o podobną wystawienniczą komparatystykę. Choć o obu miastach powstaje coraz więcej publikacji, ich historii nie były dotąd porównywane. Wystawa pokazała, że te dwa miasta odegrały podobną rolę w historii swoich państw – Państwa Izrael i Polski, stając się podstawą budowy ich dwudziestowiecznej

tożsamości. Zarówno Tel Awiw, pierwsze miasto hebrajskie założone w 1909 roku, jak i Gdynię, budowaną od roku 1919, zdominowała architektura modernistyczna, będąca symbolem nowoczesności i pragnienia rozwoju. Wystawa powstała we współpracy z Muzeum Miasta Gdyni. Odwiedziło ją 44,6 tys. osób.

Rok 2020 upłynął także pod znakiem przygotowań do wystawy prac Wilhelma Sasnala. Artysta w swojej twórczości pokazuje puste miejsce po Żydach – zarówno w przeszłości, jak i dziś. Malarz wskazuje tę wyrwę i stawia niełatwe pytania o naszą indywidualną oraz zbiorową pamięć związaną z losem Żydów. Czy można się wstydzić i być dumnym jednocześnie? Polskie krajobrazy i polskie życiorysy są pełne niejednoznacznych zdarzeń – Sasnal przygląda się im, jednocześnie zostawiając widzowi przestrzeń do indywidualnej pracy z historią, losem, pamięcią oraz empatią. W ramach prac zmierzających do otwarcia wystawy wyłoniono jej kuratora, zamknięto jej koncepcję, scenariusz oraz listę obiektów. Rozpoczęto także prace nad katalogiem towarzyszącym wystawie. Z powodu pandemii koronawirusa termin otwarcia wystawy został przełożony na rok 2021.

Wystawa „Tu Muranów” w Muzeum POLIN opowiada historię dzielnicy, która niczym soczewka skupiła w sobie ostatnie trzysta lat historii Polski i Warszawy. Przed II wojną światową Muranów był domem największej w Europie społeczności żydowskiej. Zagłada bezpowrotnie zniszczyła ten świat. Część mieszkańców zmarła w getcie z powodu głodu lub chorób, większość zginęła w obozie w Treblince, a przedwojenna dzielnica żydowska została zrównana z ziemią. Tuż po wojnie na terenie dzielnicy zalegały miliony metrów sześciennych gruzu. Dziś mieszkają tu ludzie pochodzący z różnych stron Warszawy, Polski i świata. Z opowiedzianą na wystawie historią Muranowa zapoznało się 15,5 tys. osób, które odwiedziły muzeum od 26 czerwca (z powodu pandemii muzeum musiało przesunąć termin otwarcia z 16 kwietnia). Zakończenie wystawy zaplanowano na 22 marca 2021 roku.

Tegoroczny Polin Music Festival zainaugurował wstrząsający koncert „Dziewczęca orkiestra z Birkenau” powstały na zamówienie festiwalu. Program przygotowany przez dyrygentkę Martę Kluczyńską był oparty na repertuarze orkiestry obozowej. Libretto Patrycji Dołowy stworzone ze wspomnień i wywiadów było symbolicznym przywróceniem głosu członkiniom obozowej orkiestry – więźniarkom Auschwitz-Birkenau. Ponadto, w ramach trzech festiwalowych wieczorów (28.02.–1.03.), odbyło się sześć wydarzeń muzycznych: koncert kameralny z utworami żydowskich kompozytorów XX wieku, premierowy koncert tria Bastarda z programem Nigunim oraz „Żydowskie Tango” w wykonaniu Orkiestry NFM Leopoldinum, skrzypka Michaela Guttmana oraz bandoneonisty i kompozytora JP Jofre. Nowatorskim przedsięwzięciem był koncert przyjazny sensorycznie, skierowany do rodzin z dziećmi z autyzmem. W festiwalowych koncertach udział wzięło 1 600 słuchaczy. Poza festiwalem, ważnym wydarzeniem minionego roku była premiera wydawnictwa „Polskie Tango Hebrajskie” – bogato ilustrowanej historii żydowskich autorów tang w przedwojennej Polsce, wraz z dwiema płytami audio z wydanymi przez Syrena Rekord polskimi tangami w języku hebrajskim, przeznaczonymi do dystrybucji w rodzącym się państwie żydowskim. Wydawnictwo spotkało się z uznaniem krytyków m.in. radiowej Trójki, portali Onet.pl czy Culture.pl.

Pianista i kompozytor Marcin Masecki oraz trzykrotnie nominowany do nagrody Grammy wirtuoz mandoliny Mike Marshall wykonali 13 grudnia napisany na zamówienie Muzeum POLIN utwór – hołd złożony przedwojennej żydowskiej orkiestrze mandolinowej z Góry Kalwarii, w języku jidysz nazywanej Ger. Towarzyszyła im **Ger Mandolin Orchestra – międzynarodowa orkiestra mandolinowa** powstała dla upamiętnienia przedwojennego zespołu. Mandolina zajmuje szczególne miejsce w historii polskiej i żydowskiej kultury muzycznej. Orkiestry mandolinowe nie tylko grały do tańca, lecz także towarzyszyły

pierwszym robotniczym demonstracjom. Nauka gry na mandolinie była często elementem programu nauczania w szkołach jidysz. Instrument był też jednym z niewielu środków ekspresji muzycznej dostępnych dla kobiet w przedwojennych społecznościach żydowskich.

Od 2015 roku Stowarzyszenie Żydowski Instytut Historyczny w Polsce oraz Muzeum POLIN przyznają Nagrodę POLIN osobom, organizacjom lub instytucjom działającym na rzecz ochrony pamięci o historii polskich Żydów. Laureatem ubiegłorocznej edycji został Paweł Kulig, który od 8 lat opiekuje się Nowym Cmentarzem Żydowskim w Łodzi, a od roku jest prezesem stowarzyszenia Strażnicy Pamięci, działającego na rzecz ochrony żydowskiego dziedzictwa kulturowego i historycznego Łodzi. Zwycięzca konkursu otrzymał nagrodę pieniężną w wysokości 20 tys. zł. Kapituła konkursu przyznała również wyróżnienia, po 10 tys. zł, Justynie Biernat oraz Stowarzyszeniu Krotchwile. Pochodząca z Tomaszowa Mazowieckiego Justyna Biernat od lat chroni pamięć o tomaszowskich Żydach, działając na polu kulturalnym i naukowym. Na stronie fundacji Pasaże Pamięci, której jest założycielką, publikuje dwujęzyczne teksty poświęcone żydowskiej historii Tomaszowa. Stowarzyszenie Krotchwile natomiast działa na terenie Wielkopolski, gdzie popularyzuje wiedzę o historii i kulturze żydowskiej, prowadząc projekty edukacyjne skierowane do młodzieży i dorosłych. W 2020 roku Stowarzyszenie przeprowadziło pierwszy etap inwentaryzacji cmentarza w Koźminie Wielkopolskim.

Misją programu Global Education Outreach Program (GEOP) jest promowanie studiów nad historią i kulturą Żydów polskich na arenie międzynarodowej, poprzez wspieranie badań i wymiany naukowej. Muzeum POLIN, dzięki współpracy z ośrodkami akademickimi i badawczymi w Polsce, Europie, Ameryce Północnej, Izraelu, Rosji i Australii, jest prężnie rozwijającym się centrum wiedzy i debaty naukowej. Program skierowany do naukowców w różnych stadiach kariery finansuje ich pobyty badawcze, seminaria, wykłady gościnne, konferencje oraz warsztaty. Mogą wziąć w nim udział przedstawiciele różnych dziedzin: historii, nauk politycznych, literatury, historii sztuki, muzykologii, teatrologii, filozofii, religii, socjologii, antropologii i prawa. W 2020 roku program prawie w całości przeniósł się online. Odbyło się 9 spotkań w ramach seminarium doktorskiego, w których wzięli udział doktoranci i badacze z całego kraju. Zorganizowano międzynarodową konferencję on-line „In the Radiance of the Vilna Gaon: History of Lithuanian”, z udziałem 100 uczestników z 8 krajów. Ze względów bezpieczeństwa, międzynarodową konferencję "What's New, What's Next? Innovative Methods, New Sources, and Paradigm Shifts in Jewish Studies" przeniesiono na 2021 rok i zaplanowano serię wydarzeń towarzyszących, które odpowiadają na aktualne problemy studiów żydowskich. W 2020 nagrano 8 podcastów w ramach serii "What's New, What's Next? Jewish Studies in the time of pandemic". Dostępne na platformie Spotify podcasty mierzyły się z tematyką żydowskich odpowiedzi na epidemię - w kontekście historycznym i współczesnym. W ramach wydarzeń towarzyszących konferencji, uruchomiono także cykl dyskusji o nowych wydawnictwach, ważnych z perspektywy studiów żydowskich. Mimo pandemii realizowano pobyty badawcze w formule on-line.

Centrum Informacji Historycznej Muzeum POLIN to miejsce dla osób, które szukają swoich korzeni lub pragną pogłębić wiedzę o historii Żydów ze swojej miejscowości. Doświadczeni pracownicy Centrum pomagają przeprowadzić badania genealogiczne i kwerendy źródłowe, informują, jak dbać o dziedzictwo materialne Żydów, służą wskazówkami historycznymi. W ubiegłym roku Centrum obsłużyło 567 gości, odpowiedziało mailowo na 652 zapytania. Ponadto udostępniło 15 000 rekordów genealogicznych z Wirtualnego Sztetla w bazie JRI Poland, w siedzibie muzeum zaś 4 400 nagrań z Fortunoff Video Archive for Holocaust Testimonies. Rozpoczęto również przygotowania do odpłatnej oferty genealogicznej on-line.

Marian Turski przekazał Muzeum POLIN imponujące zbiory biblioteczne. Wśród piętnastu tysięcy zgromadzonych prac można odnaleźć podstawowy kanon literatury naukowej, popularnej i pięknej, będący świadectwem pamięci o polskich Żydach. Wieloletnie sumienne kolekcjonowanie zarówno tych najważniejszych, jak i niszowych wydawnictw, zaowocowało zbiorem wolumenów, z których część dostępna jest dziś tylko w największych światowych bibliotekach. Zbiory biblioteczne Haliny Paszkowskiej i Mariana Turskiego będą doskonałym materiałem do pracy dla humanistów interesujących się żydowską historią, kulturą i polityką. Przekazanie wydawnictw do muzeum zostało podzielone na kilka etapów, ze względu na konieczność przeprowadzenia prac konserwacyjnych oraz wymóg wprowadzenia informacji o zbiorach do systemu bibliotecznego. Zaraz po zakończeniu prac czytelnicy Muzeum POLIN uzyskają dostęp do zbiorów. Część książek (około 7000) trafi do innych bibliotek żydowskich i muzealnych.

Zaplanowana na rok 2020, kolejna już, edycja Greenberg Family International Internship niestety nie mogła się odbyć z powodu pandemii. Na 2021 rok przygotowaliśmy jednak miejsca dla studentów uczelni wyższych, którzy pragną wziąć udział w programie stażowym w Muzeum POLIN. Przez osiem tygodni uczestnicy programu będą pracować nad projektami, które odpowiadają ich zainteresowaniom i kwalifikacjom, a także potrzebom instytucji. W roku 2021 stażyści będą mogli włączyć się w prace działów: edukacji, badań oraz komunikacji. Każdy z uczestników programu otrzyma stypendium w wysokości 10 tys. zł brutto, które pozwoli pokryć koszty podróży oraz utrzymania w Warszawie. Staż musi się odbyć między 1 czerwca a 31 października 2021 roku.

6 listopada 1940 roku u wylotów ulic prowadzących do utworzonej przez Niemców "żydowskiej dzielnicy mieszkaniowej" stanęły uzbrojone strażę. Ta symboliczna data wyznacza utworzenie największego getta w okupowanej Europie. 80. rocznica tego wydarzenia stała się przyczynkiem do zorganizowania konferencji naukowej: "... wiadomość ta spadła jak grom". Celem konferencji było przyjrzenie się uwarunkowaniom związanym z powstaniem getta warszawskiego. Czołowi polscy badacze Zagłady (m.in. prof. Jacek Leociak, prof. Szymon Rudnicki) omówili zmieniające się niemieckie plany i działania, dylematy ludności żydowskiej oraz postrzeganie gettoizacji przez Żydów i ich polskie otoczenie.

W ubiegłym roku program dla rodzin realizowano w Miejscu Edukacji Rodzinnej U króla Maciusia (MER). W czasie, gdy muzeum było otwarte (do 12 marca i w miesiącach letnich), MER odwiedziło 3114 dzieci z opiekunami, zrealizowano w nim 9 stacjonarnych warsztatów rodzinnych dla 286 osób oraz wydarzenie specjalne z okazji święta Purim (spektakl i warsztaty) dla 286 uczestników. W związku z pandemią działania musiały zostać przeniesione do internetu. Zainicjowano tam cykl „Żydowskie opowieści” (13 filmów), 23 warsztatów on-line na temat kultury i świąt żydowskich dla blisko 500 osób oraz Dzień Dziecka i Rodzinną Chanukę on-line, zrealizowane w ramach programu Żydowskie Dziedzictwo Kulturowe.

W ubiegłym roku Stowarzyszenie przygotowało dla Ministerstwa Spraw Zagranicznych kampanię „Wspólne korzenie”. Była to kampania informacyjno-edukacyjna poświęcona tysiącletniej historii Żydów polskich i polskim korzeniom państwa Izrael. W jej ramach przygotowano sześć filmów: pięć wirtualnych eksperckich

spacerów po wystawie stałej Muzeum POLIN i najciekawszych z perspektywy Izraelczyków miejscach w Warszawie, a także jeden spot wprowadzający do tematyki kampanii. Filmy opublikowane w serwisach YouTube oraz Facebook obejrzano łącznie 409000 razy. W ramach kampanii przeprowadzono także serię spotkań edukacyjnych dla trzech grup odbiorców. Spotkania, ze względu na sytuację pandemiczną, odbyły się w formie on-line. Pierwszą grupę stanowiło 30 dyrektorów izraelskich szkół średnich, którzy odpowiadają za przygotowanie programów wycieczek swoich uczniów do Polski. Webinary poświęcone były najefektywniejszym formom edukacji młodzieży izraelskiej z zakresu wspólnej, polsko-żydowskiej historii. Drugą grupę stanowili przewodnicy izraelscy odwiedzający Polskę z grupami młodzieży. W webinarach, które opowiadały m.in. o wątkach wystawy stałej Muzeum POLIN z perspektywy współczesnego Izraelczyka, wzięło łącznie udział 49 izraelskich przewodników (niemal dwa razy więcej, niż początkowo zakładano). Ostatnią grupę stanowiła młodzież z Polski i Izraela. Podczas webinarów młodzież odkrywała punkty wspólne dla obu narodów i kultur. Spotkania pozwoliły nie tylko na odkrywanie wspomnianych punktów, lecz także na zawarcie międzynarodowych znajomości i budowę relacji.

Przeniesienie znacznej części funkcjonowania różnorodnych instytucji kultury do świata wirtualnego skutkuje tym, że coraz trudniej jest się przebić z własną ofertą do odbiorcy. W związku z tym Stowarzyszenie przeznaczyło środki finansowe na promocję Muzeum POLIN w internecie. Szeroko zakrojone kampanie promocyjne oraz pozycjonowanie Muzeum POLIN w najpopularniejszej wyszukiwarce internetowej pozwoliło nam dotrzeć do dziesiątek tysięcy nowych odbiorców, do których trudno byłoby dotrzeć w świecie rzeczywistym.

2. Żydowski Instytut Historyczny im. E. Ringelbluma

Program Oneg Szabat został powołany w 2017 r. przez Stowarzyszenie Żydowski Instytut Historyczny w Polsce oraz Żydowski Instytut Historyczny im. E. Ringelbluma, aby kontynuować misję Emanuela Ringelbluma i jego współpracowników – ocalać pamięć opolskich Żydach.

W 2020 r. obchodziliśmy jubileusz trzylecia Programu. Z tej okazji zostały zorganizowane dwa międzynarodowe webinary poświęcone roli, jaką w zachowaniu pamięci o Holokauście odgrywa Podziemne Archiwum Getta Warszawy, a także tłumaczeniu jego pełnej edycji na język angielski.

Zainicjowaliśmy też serię podcastów o Archiwum i grupie Oneg Szabat skierowanych do słuchaczy zagranicznych. Premierowy podcast opowiadał o Emanuelu Ringelblumie, kolejny o rabinie Kalmanie Szapirze.

Program wciąż się rozwija, pozyskiwani są nowi współpracownicy, którzy kontynuują dzieło zachowania i upowszechnienia Archiwum Ringelbluma w ramach prowadzonych w Instytucie prac badawczych, archiwizacyjnych i konserwatorskich, a także działalności wystawienniczej i edukacyjnej, tłumaczenia pełnej

edycji Archiwum Ringelbluma, organizacji wydarzeń kulturalnych, udostępnienia w internecie dokumentów i opracowań poświęconych twórcom Podziemnego Archiwum Getta Warszawy.

Wystawa stała „Czego nie mogliśmy wykrzyczeć światu”, mimo utrudnień związanych z pandemią COVID 19 i tymczasowego zamknięcia Instytutu dla zwiedzających, cieszy się niestąbnym zainteresowaniem zwiedzających – zobaczyło ją już około 25 tysięcy osób. W 2020 roku została przygotowana ścieżka w języku polskim i angielskim do audioguidera po wystawie stałej w aplikacji Explainit, która będzie dostępna już wkrótce dla zwiedzających. Planowane jest dodanie ścieżki w języku hebrajskim. Ukazał się również przewodnik po wystawie stałej „Czego nie mogliśmy wykrzyczeć światu”.

Przetłumaczenie wszystkich tomów pełnej edycji Archiwum Ringelbluma na język angielski oraz opublikowanie ich online jest niezwykle ważnym elementem Programu Oneg Szabat. Przekłady z języków oryginalnych: polskiego, jidysz, hebrajskiego oraz niemieckiego są dokonywane we współpracy z naukowcami i badaczami z całego świata. Na początku 2020 r. ukazał się 3. tom zatytułowany *Oyng Shabes. People and Works* oraz przygotowano do druku kolejne tomy: *Children – clandestine education in the Warsaw Ghetto; The last stage of resettlement is death: Pomiechówek, Chełmno on the Ner, Treblinka*, a także kontynuowano prace nad kolejnymi częściami. W ramach polskiej edycji zostały wydane tomy: *Uzupełniania. Dokumenty, rejestry, aneksy* oraz *Wykaz sygnatur dokumentów z Archiwum Ringelbluma*.

Berlinka to zwyczajowa nazwa ikonograficznego archiwum przedwojennego Muzeum Żydowskiego w Berlinie. 3000 kart z tej kolekcji zostaną zdigitalizowane i udostępnione na portalu edukacyjnym DELET. Zbiór ten jest jednym z najciekawszych i najcenniejszych zbiorów znajdujących się w posiadaniu Stowarzyszenia w depozycie Żydowskiego Instytutu Historycznego. W kilkudziesięciu kartonowych pudłach przechowywany jest prawdziwy skarb – plansze, na których umieszczane były reprodukcje i fotografie, a także oryginalne dzieła artystów. Każda plansza jest też opatrzona krótkim opisem. W roku 2020 zakończyliśmy dwuletni projekt digitalizacyjny kolekcji Berlinka.

W Żydowskim Instytucie Historycznym kontynuowany jest wieloletni interdyscyplinarny projekt naukowy opracowania wirtualnej encyklopedii getta warszawskiego. Encyklopedia będzie stanowić syntezę wszystkich prac nad pełną edycją Archiwum Ringelbluma. W jej zakres wejdą również inne kolekcje archiwalne przechowywane w Instytucie oraz opublikowane materiały źródłowe i wspomnieniowe dotyczące getta warszawskiego i Zagłady. Do dyskusji nad określeniem wstępnej listy haseł – która ma liczyć około 2 tysięcy pozycji - zostali zaproszeni wybitni badacze tematu. Encyklopedia zostanie udostępniona na portalu DELET. Obecnie zostało opracowanych ponad 500 haseł.

Strona www.onegszabat.org informująca o grupie Oneg Szabat i Archiwum Ringelbluma, a także pozyskująca środki na rozwój programu, była systematycznie uzupełniana o nowe treści. Cieszy się dużą popularnością – regularnie pojawiające się publikacje w językach polskim i angielskim budzą zainteresowanie czytelników z całego świata. Są to artykuły biograficzne o członkach grupy Oneg Szabat, opracowania ważnych tematów z historii powstania Archiwum, prezentacja publikacji książkowych związanych z Archiwum Ringelbluma oraz opisy działań podjętych w ramach Programu. Warto przy tym zaznaczyć, że w artykułach wykorzystano obszerne fragmenty oryginalnych tekstów z Archiwum, dzięki czemu część z nich została po raz pierwszy przetłumaczona na język angielski.

W Programie przykładana się dużą wagę do edukacji, szczególnie młodzieży. Instytut dociera do grona uczniów i nauczycieli z Polski i zagranicy. Naszym zadaniem – jako bezpośrednich spadkobierców i

opiekunów Archiwum Ringelbluma – jest nie tylko przekazanie wiedzy na temat grupy Oneg Szabat i zgromadzonych przez nią świadectw, ale również pozyskiwanie wśród młodych ludzi – przedstawicieli nowego pokolenia – ambasadorów tej wielkiej misji. Osób, które wspólnie z nami będą upowszechniać wiedzę o Podziemnym Archiwum Getta Warszawy.

W siedzibie Żydowskiego Instytutu Historycznego odbyły się kolejne edycje akademii dla nauczycieli – Akademii Oneg Szabat – dwudniowych seminariów, w których wzięli udział edukatorzy i lokalni aktywiści zaangażowani w realizację projektów związanych z tematyką żydowską i zagadnieniami dotyczącymi wielokulturowości oraz tolerancji. Prowadzono również warsztaty edukacyjne, wykłady i spacer, m.in. spotkanie online z przedstawicielami argentyńskiego „Marszu Żywych”, podczas którego zaprezentowano założenia Programu Oneg Szabat.

Opublikowana została książka popularnonaukowa poświęcona grupie Oneg Szabat w dwóch językach: w języku polskim, pod tytułem *Archiwum ważniejsze niż życie. Losy Żydów polskich w czasie II wojny światowej w dokumentach konspiracyjnej grupy Oneg Szabat* oraz w języku angielskim *The Archive More Important Than Life. The fate of Polish Jews during World War II in the documents of the Oneg Shabbat clandestine group*. Publikacje ukazały się zarówno w wersji papierowej, jak i w formie ebooków.

Prócz publikacji edukacyjnych i przewodnika po wystawie stałej, w ramach Programu Oneg Szabat ukazało się popularne wydanie *Stosunków polsko-żydowskich w czasie II wojny światowej* Emanuela Ringelbluma, a już Wkrótce do rąk czytelników trafią dwa kolejne tomy tej popularnonaukowej serii: *Listy. Życiorysy*, a także *Kronika i inne pisma z getta warszawskiego* Emanuela Ringelbluma.

W 2020 r. rozpoczęły się prace nad budową nowego magazynu dla Archiwum Ringelbluma wraz z modernizacją systemu wentylacyjnego pozostałych magazynów archiwalnych. Dzięki temu wszystkie dokumenty i materiały zebrane przez grupę Oneg Szabat - wpisane w 1999 roku na listę „Pamięć Świata” UNESCO – będą przechowywane zgodnie z najwyższymi światowymi standardami bezpieczeństwa. Remont pomieszczeń przyczyni się do zabezpieczenia cennych archiwaliów i poprawi standard techniczny budynku dawnej Biblioteki Judaistycznej. Był to pierwszy etap szeroko zakrojonych prac remontowych, jakie są planowane w kolejnych latach.

W ramach współpracy Stowarzyszenie wsparło działania statutowe Instytutu, w tym prace związane z opracowaniem merytorycznym zbiorów archiwalnych i bibliotecznych oraz ich digitalizację, które są zgromadzone w budynku dawnej Biblioteki Judaistycznej przy ul. Tłomackie 3/5 w Warszawie. Na ten bezcenny zasób składają się zbiory będące częścią spuścizny narodu żydowskiego: archiwalia, niektóre pochodzące już z połowy XVII wieku, księgozbiór liczący około 80 tysięcy woluminów oraz liczne obrazy, grafiki, plakaty, rzeźby, przedmioty rzemiosła artystycznego, fotografie i wiele, wiele innych. Do najcenniejszych należy Podziemne Archiwum Getta warszawskiego, tzw. Archiwum Ringelbluma, wpisane na Listę Światowego Dziedzictwa UNESCO. Ta spuścizna jest w sensie moralnym własnością wszystkich Żydów, a dzięki partnerstwu publiczno-prywatne muszą one chronione dla przyszłych pokoleń.

Od ponad 20 lat Dział Genealogii Żydowskiego Instytutu Historycznego zajmuje się historią rodzin żydowskich w Polsce. Dzięki wieloletniemu doświadczeniu oraz dostępowi do zbiorów Stowarzyszenia zdeponowanych w Instytucie, pracownicy Działu pomagają zainteresowanym osobom odtworzyć zaginione

fragmenty historii rodzinnych, odnaleźć ślady obecności najbliższych, a także połączyć krewnych, żyjących dzisiaj w różnych częściach świata.

3. Wsparcie projektów innych organizacji, w tym w ramach działalności Komisji Grantowej

Przez lata działania Stowarzyszenia były skupione wokół badań naukowych nad historią Żydów. Również dziś wsparcie podobnych projektów traktujemy jako jeden z naszych priorytetów. Stowarzyszenie od wielu lat wspiera Żydowski Instytut Historyczny w wydawaniu „Kwartalnika Historii Żydów”. Wśród naszych wieloletnich partnerów znajduje się również jeden z czołowych ośrodków zajmujących się problematyką Zagłady — Centrum Badań nad Zagładą Żydów IFiS PAN. Projekty specjalne są finansowane ze środków własnych Stowarzyszenia lub z grantów celowych pozyskanych od darczyńców.

„Kwartalnik Historii Żydów” Żydowskiego Instytutu Historycznego im. Emanuela Ringelbluma. Publikowane są w nim artykuły dotyczące historii Żydów w Polsce i innych krajach, kultury i literatury żydowskiej, teksty publikują w nim autorzy polscy i zagraniczni, także w języku angielskim i niemieckim. Stanowi kontynuację „Biuletynu Żydowskiego Instytutu Historycznego” — periodyku naukowego, który ukazał się po raz pierwszy w 1949 roku. Elektroniczna wersja kwartalnika jest dostępna w CEEOL (Central and Eastern European Online Library). W 2011 roku „Kwartalnik Historii Żydów” został wpisany na listę wyróżniających się czasopism naukowych (Master Journal List), sporządzaną przez Institute for Scientific Information w Filadelfii (tzw. listę filadelfijską).

„Zagłada Żydów. Studia i Materiały”, rocznik, t. 15, Centrum Badań nad Zagładą Żydów, Instytut Filozofii i Socjologii Polskiej Akademii Nauk. Pisma naukowe Centrum Badań nad Zagładą Żydów IFiS PAN są w całości poświęcone tematyce związanej z Zagładą. Są adresowane nie tylko do grupy badaczy zajmujących się Holokaustem, lecz także do studentów i wszystkich zainteresowanych tym tematem. W skład redakcji, kierowanej przez prof. Dariusza Libionkę i prof. Barbarę Engelking, wchodzi wybitni historycy zajmujący się zagadnieniem Zagłady w swojej pracy badawczej.

Biografia Romana Kenta „Jedynym wyjściem była odwaga” — projekt Centrum Dialogu w Łodzi. „W tej historii nie ma super bohaterów, tylko zwykli mężczyźni, kobiety i dzieci. Niektórzy mieli być może więcej szczęścia, niektórzy mniej. Nie ma jednego modelu ocalałego. Każdy z nich jest niepowtarzalny i każdy ma swoją opowieść, której należy wysłuchać” — pisze Roman Kent w swojej autobiografii wydanej przez Centrum Dialogu im. Marka Edelmana w Łodzi we współpracy ze Stowarzyszeniem Żydowski Instytut Historyczny w Polsce. Autor jest ocalałym z łódzkiego getta, bardzo ważną osobą dla pamięci i historii zarówno Łodzi i Polski, jak i polsko-żydowskich relacji. To książka pokazująca losy Żyda-Polaka, który mimo że opuścił kraj zaraz po wojnie, zawsze czuł się związany z ojczyzną i nigdy tych związków nie zerwał.

„Wielka przywraca pamięć” — ceremonia wirtualnej odbudowy Wielkiej Synagogi. Coroczny projekt realizowany w ramach obchodów rocznicy powstania w getcie warszawskim z powodu pandemii nie mógł się odbyć, jak w latach ubiegłych. W roku 2020 to niezwykle wydarzenie według koncepcji i wykonania artystki Gabi von Seltmann miało miejsce w 142. rocznicę otwarcia Wielkiej Synagogi. Była to symboliczna ceremonia wirtualnej odbudowy Wielkiej Synagogi na Tłomackiem, zburzonej przez Niemców po upadku powstania. Multimedialna projekcja budynku synagogi została wyświetlona na fasadzie Błękitnego

Wieżowca, który stoi dziś na jej miejscu. Uczestnicy wydarzenia usłyszeli też archiwalne nagranie śpiewu kantora Wielkiej Synagogi, Gerszona Siroty, który zginął w warszawskim getcie, oraz fragmenty wiersza „Bashert” w interpretacji autorki, Ireny Klepfisz, córki Michała Klepfisza, żołnierza Żydowskiej Organizacji Bojowej. Za organizację odpowiadało Stowarzyszenie Otwarta Rzeczpospolita.

Stowarzyszenie, wspólnie ze Stacją Muranów, podjęło się wybudowania Upamiętnienia Archiwum Ringelbluma na warszawskim Muranowie – w miejscu, w którym odnaleziono dwie części tego wyjątkowego i najważniejszego zbioru dokumentów o warszawskim getcie. W zaprojektowanym przez młodych twórców – Łukasza Mieszkowskiego i Marcina Urbanka – upamiętnieniu ze szkła, zatopiona zostanie kopia testamentu Dawida Grabera, młodego człowieka, który w 1942 roku z narażeniem życia pomagał w ukryciu Archiwum w ruinach swojej dawnej szkoły przy ulicy Nowolipki 68 (obecnie jest to numer 28). Niewielki w założeniach projekt, okazał się być wstępem do kolejnych działań upamiętniających Podziemne Archiwum Getta Warszawy.

Stowarzyszenie Żydów Kombatantów i Poszkodowanych w II Wojnie Światowej jest organizacją żydowską skupiającą najstarsze pokolenie Żydów – tych, którzy ocaleli z Zagłady. Stowarzyszenie Żydowski Instytut Historyczny w Polsce od wielu lat stara się wspierać ze środków własnych bieżące funkcjonowanie tej organizacji.

W 2020 roku Komisja Grantowa odbyła 6 posiedzeń, na których rozpatrzyła 72 wnioski grantowe, z których 71 było zgłoszonych w ramach 2 konkursów grantowych ogłoszonych w dniach: 24 stycznia oraz 21 lipca 2020 r. Łączną wartość projektów zgłoszonych do Komisji Grantowej 4 446 454,94 zł, a wnioskowana kwota wsparcia wynosiła 1 046 718,44 zł, Komisja Grantowa przyznała dofinansowanie 43 projektom w łącznej kwocie 223 000,00 zł., których łączna zakładana wartość wyniosła 1 229 887,00 zł.

Komisja w roku 2020 zatwierdziła 22 sprawozdania z realizacji grantów, z których Grantobiorcy zwrócili 3449,07 zł z tytułu niewykorzystania części środków.

W 2020 r. grantobiorcy zwrócili 3449,07 środków nie wydatkowanych w ramach realizacji projektów.

W wyniku ogłoszenia w dniu 13 marca 2020 r. przez Ministra Zdrowia rozporządzenia wprowadzającego na obszarze Rzeczypospolitej Polskiej stan zagrożenia epidemicznego, Komisja Grantowa podjęła decyzję o umożliwieniu wszystkim grantobiorcom podpisania aneksów dot. wydłużenia trwania projektów oraz dokonania wszelkich niezbędnych zmian w projekcie aby osiągnąć zamierzone uprzednio cele. Łącznie podpisano aneksy z 15 organizacjami.

Komisja Grantowa wydawała także opinie dla Zarządu m.in. na temat złożonych do Stowarzyszenia wniosków o wsparcie i objęcie patronatem.

1. Granty przyznane przez Komisję Grantową w 2020 roku

Numer wniosku	Grantobiorca	Tytuł projektu	Wnioskowana kwota	Data przyznania grantu	Przyznana kwota	Całkowita wartość projektu
KG 1 / 2020	Fundacja ARI ARI	„Cmentarz żydowski w Skępem – inwentaryzacja i upamiętnienie”	12 000,00 zł	28.02.2020	3 000,00 zł	6 000,00 zł
KG 2 / 2020	Miasto Łańcut	„Renowacja cmentarza żydowskiego w Łańcutcie”	12 000,00 zł	28.02.2020	4 500,00 zł	12 500,00 zł
KG 5 / 2020	EMG Ewa Mańkowska - Grin	„Publikacja książki Dariusza Konstytynowa pt. »Architektura i paragraf aryjski«”	5 000,00 zł	28.02.2020	3 000,00 zł	19 350,00 zł
KG 6 / 2020	Stowarzyszenie Krotchwile	„Ostatni Żyd. O Nathanie Mośkiewiczu”	7 700,00 zł	28.02.2020	4 500,00 zł	5 300,00 zł
KG 7 / 2020	Stowarzyszenie Living Space Theatre	„Realizacja interaktywnego spektaklu o historiach łódzkich Żydów”	10 000,00 zł	28.02.2020	5 000,00 zł	7 500,00 zł
KG 9 / 2020	Wielka Litera sp. z o.o.	„Wydanie książki Tomasza Żukowskiego pt. »Pod presją. Wykluczenie i narracje o Zagładzie w Polsce«”	10 000,00 zł	28.02.2020	3 000,00 zł	26 000,00 zł
KG 10 / 2020	Stowarzyszenie Mieszkańców i Przyjaciół Kolonii Wawelberga	„Festiwal Hipolita i Ludwiki”	15 000,00 zł	28.02.2020	5 000,00 zł	77 100,00 zł
KG 12 / 2020	Towarzystwo WIEŻ	„Wydanie książki Krzysztofa Bielańskiego pt. »Zagłada cmentarzy żydowskich«”	7 000,00 zł	28.02.2020	4 500,00 zł	26 100,00 zł
KG 15 / 2020	Fundacja Rodziny Popielów Centrum	„Ludzie nie liczby – Czarny Dunajec”	20 000,00 zł	28.02.2020	10 500,00 zł	76 500,00 zł
KG 17 / 2020	Gmina Reńska Wieś	„Dębowa – ocalić od zapomnienia lokalną społeczność żydowską”	12 500,00 zł	28.02.2020	6 000,00 zł	11 000,00 zł
KG 18 / 2020	Fundacja PRO ARTE 2002	„Śniadanie izraelskie w ramach XXII Festiwalu Kultury Żydowskiej SIMCHA”	10 000,00 zł	28.02.2020	2 000,00 zł	15 000,00 zł
KG 19 / 2020	Fundacja Nomina Rosae Ogród Kultury Dawnej	„Wystawa: »Tafesy, kapoty, załóżki«”	10 000,00 zł	28.02.2020	7 000,00 zł	11 200,00 zł
KG 20 / 2020	Fundacja SHALOM	„18. Międzynarodowe Letnie Seminarium Języka i	10 000,00 zł	28.02.2020	5 000,00 zł	61 400,00 zł

		Kultury Jidysz					
KG 21 / 2020	Fundacja Zapomniane	„Punkt odniesienia - oznakowanie 24 żydowskich grobów wojennych drewnianymi maczewami”	17 000,00 zł	28.02.2020	5 500,00 zł	13 500,00 zł	
KG 22 / 2020	Fundacja FUTURUM	„Co w nas zostało, żydowski sąsiedzie”	20 100,00 zł	28.02.2020	4 500,00 zł	10 900,00 zł	
KG 24 / 2020	Katowice Miasto Ogrodów	„120-lecie synagogi katowickiej”	8 000,00 zł	28.02.2020	4 000,00 zł	18 000,00 zł	
KG 25 / 2020	Fundacja Kamera Dawida WJFF.pl	„18. warszawski festiwal filmów o tematyce żydowskiej”	10 000,00 zł	28.02.2020	4 500,00 zł	251 000,00 zł	
KG 27 / 2020	Stowarzyszenie Miłośników Natury "Leśna Przysiań"	„Wystawa upamiętniająca lokalną społeczność żydowską w Tuczyńcu”	4 000,00 zł	28.02.2020	2 000,00 zł	3 200,00 zł	
KG 28 / 2020	Fundacja dla Filmu i Fotografii	„Tam stała synagoga. Opowieść o żydowskich Katowicach”	5 175,00 zł	28.02.2020	4 000,00 zł	4 000,00 zł	
KG 29 / 2020	Kościół Baptystów	„Obchody upamiętniające eksterminację obywateli Chełma żydowskiego pochodzenia”	17 500,00 zł	28.02.2020	5 000,00 zł		
KG 32 / 2020	Fundacja Gszarim	„Tłumaczenie księgi pamięci Sokółowa Podlaskiego – etap 1”	5 000,00 zł	28.02.2020	4 000,00 zł	12 000,00 zł	
KG 33 / 2020	Fundacja LOGTV Films Polska	„Realizacja artystycznego wydania Księgi Pamięci Tomaszowa Mazowieckiego”	14 000,00 zł	28.02.2020	3 000,00 zł	85 000,00 zł	
KG 35 / 2020	Towarzystwo Studiów Żydowskich	„Wydanie dwóch numerów czasopisma naukowego Studia Judaica”	15 000,00 zł	21.07.2020	15 000,00 zł	20 000,00 zł	
KG 38 / 2020	Towarzystwo Przyjaciół Ziemi Kutnowskiej	„Przywracamy pamięć o społeczności krosniewickich Żydów”	2 400,00 zł	14.09.2020	1 150,00 zł	1 250,00 zł	
KG 40 / 2020	Fundacja Mifgash	„Komiks edukacyjny o życiu i działalności Sary Szenirer”	19 000,00 zł	14.09.2020	6 000,00 zł	7 000,00 zł	
KG 44 / 2020	Stowarzyszenie im. Ireneusza Ślipka na rzecz dialogu polsko-żydowskiego w Warcie	„Śladami Żydów w Warcie”	6 060,00 zł	14.09.2020	5 000,00 zł	5 500,00 zł	
KG 46 / 2020	Stowarzyszenie "Przed wszystkim Ziębcie"	„Szlakiem Ziębickich Żydów”	13 100,00 zł	14.09.2020	5 000,00 zł	5 000,00 zł	

KG 47 / 2020	Gmina Pszczyna	„Renowacja nagrobka Chilusa Mendelssohna”	3 500,00 zł	14.09.2020	3 000,00 zł	3 500,00 zł
KG 49 / 2020	Ośrodek Pamięć i Przyszłość	„Ludność żydowska w Jeleniej Górze po II wojnie światowej”	4 000,00 zł	14.09.2020	2 500,00 zł	20 000,00 zł
KG 50 / 2020	Muzeum Tradycji Niepodległościowych w Łodzi	„Renowacja kufra rodziny Schwarz”	8 500,00 zł	14.09.2020	5 000,00 zł	10 000,00 zł
KG 51 / 2020	Komitet Opieki nad zabytkami kultury żydowskiej w Tarnowie	„Oznakowanie sektorów cmentarza żydowskiego w Tarnowie”	3 000,00 zł	14.09.2020	3 000,00 zł	18 260,00 zł
KG 52 / 2020	Fundacja Kultury Zbliżenia	„IX festiwal kultury żydowskiej – zbliżenia”	49 393,00 zł	14.09.2020	7 000,00 zł	165 827,00 zł
KG 53 / 2020	ORION organizacja społeczna	„«Od będzńskiej piwnicy do Broadwayu» – o Esterze Rachel Kamińskiej”	22 300,00 zł	14.09.2020	3 350,00 zł	21 700,00 zł
KG 54 / 2020	Gmina Wyznaniowa Żydowska w Warszawie	„Tablica upamiętniająca niezwykły los dzieci żydowskich, uciekinierów z getta warszawskiego”	10 000,00 zł	14.09.2020	5 000,00 zł	45 000,00 zł
KG 56 / 2020	Miasto Łańcut	„Renowacja cmentarza w Łańcutcie”	14 250,00 zł	14.09.2020	10 000,00 zł	28 500,00 zł
KG 62 / 2020	Kulturalny Punkt zapalny	„Żydowski ślad w naszym mieście”	5 300,00 zł	14.09.2020	5 000,00 zł	8 950,00 zł
KG 64 / 2020	Europejski Instytut Kultury - fundacja	„Sefer Falenica – księga pamięci”	11 227,40 zł	14.09.2020	6 000,00 zł	11 000,00 zł
KG 65 / 2020	Fundacja ochrony pamięci obozu zagłady w Treblince	„Księga Imion Ofiar Obozu Zagłady w Treblince etap III”	7 000,00 zł	14.09.2020	7 000,00 zł	7 000,00 zł
KG 66 / 2020	Stowarzyszenie Poszukiwacze Historii „Wspólna pamięć”	„Zapomniane sąsiedztwo – Żydzi”	3 500,00 zł	14.09.2020	3 500,00 zł	4 400,00 zł

KG 67 / 2020	Stowarzyszenie "Stacja Muranów"	„Murabelka i inni – cykl wielopokoleniowych warsztatów przyrodniczo-twórczych”	18 980,00 zł	14.09.2020	5 000,00 zł	5 250,00 zł
KG 69 / 2020	Fundacja OPENHEIM	„Z sercem do historii...”	15 000,00 zł	14.09.2020	5 000,00 zł	5 000,00 zł
KG 70 / 2020	Fundacja EDM	„W Chederze i Szkole Powszechnej”	11 000,00 zł	14.09.2020	11 000,00 zł	32 200,00 zł
KG 72 / 2020	Stowarzyszenie Centrum Badań nad Zagładą Żydów	„Upamiętnienie ofiar żydowskich”	10 000,00 zł	14.09.2020	10 000,00 zł	20 000,00 zł

2. Wnioski, którym Komisja Grantowa nie przyznała dofinansowania w ramach konkursów grantowych w 2020 roku:

Numer wniosku	Grantobiorca	Tytuł projektu	Wnioskowana kwota	Przyznana kwota	Data rozpatrzenia wniosku
KG 3 / 2020	Klub Turystyki Rowerowej HORYZONT	„Upamiętnienie Szlasy Winera (tablica i folder historyczny)”	5 000,00 zł	5 000,00 zł	28.02.2020
KG 4 / 2020	Komitet Partnerski Ziemi Goślińskiej	„Projekt edukacyjno-badawczy pt. Digital Living Bridges of Memory”	10 000,00 zł	26 000,00 zł	28.02.2020
KG 8 / 2020	stowarzyszenie Promocji i Kultury Gminy Zaliczyn KLUCZ	„Śladami zaklętych Żydów”	20 000,00 zł	21 500,00 zł	28.02.2020
KG 11 / 2020	Żydowski Instytut Historyczny	„Publikacja prof. Jolanty Żyndul „Żydzi i Piłsudski””	18 400,00 zł	24 400,00 zł	28.02.2020
KG 13 / 2020	Fundacja Ochrony Dziedzictwa Żydowskiego	„Przewodnik po cmentarzu żydowskim w Szczepieszynie”	9 000,00 zł	16 500,00 zł	28.02.2020
KG 14 / 2020	Miasto Gorlice	„Gorlickie ślady pamięci”	17 000,00 zł	17 000,00 zł	28.02.2020
KG 16 / 2020	Stowarzyszenie Rozwoju Społecznego Vita Warmia	„Tolerancja podstawą integracji międzykulturalnej”	40 000,00 zł	31 300,00 zł	28.02.2020
KG 23 / 2020	Stowarzyszenie Radzyńskie Forum	„Historia radzyńskich żydów ukryta w starej księdze”	45 270,00 zł	50 300,00 zł	28.02.2020

KG 26 / 2020	Fundacja Dziedzictwa Kulturowego	„Prace wolontariacie na cmentarzach żydowskich na Mazowszu”	10 000,00 zł	10 000,00 zł	10 000,00 zł	28.02.2020
KG 30 / 2020	Fundacja Pojednanie	„Spotkanie integracyjne potomków Żydów kieleckich z mieszkańcami Kielce”	6 050,00 zł	6 050,00 zł	6 950,00 zł	28.02.2020
KG 31 / 2020	Gmina Wyznaniowa Żydowska w Warszawie	„Tablica upamiętniająca niezwykły los dzieci żydowskich, uciekinierów z getta w-wskiego”	10 000,00 zł	10 000,00 zł	70 000,00 zł	28.02.2020
KG 34 / 2020	Stowarzyszenie Nasza Gmina	„Lapidarium przy cmentarzu żydowskim w Książu Wlk.”	30 000,00 zł	30 000,00 zł	40 000,00 zł	28.02.2020
KG 36 / 2020	Fundacja Rozwoju Społeczno-Gospodarczego INWENCJA	„Mojrzyszów - Nasz Rzeszów”	20 475,00 zł	20 475,00 zł	22 750,00 zł	14.09.2020
KG 37 / 2020	Żydowski Instytut Historyczny im. E. Ringelbluma	„Wydane na życzenie mężów z Polski... Drukarstwo żydowskie w Amsterdamie w XVII wieku i jego powiązania z rynkiem książki w Rzeczypospolitej”	12 000,00 zł	12 000,00 zł	30 000,00 zł	14.09.2020
KG 39 / 2020	Fundacja Żyd Niemalowany Muzeum Wieczny Tułacz	„Żyd niemalowany za granicą”	7 000,00 zł	7 000,00 zł	14 000,00 zł	14.09.2020
KG 41 / 2020	DLA KONTRASTU. Fundacja na rzecz kultury niezależnej	„Di Libe brent wi a nase Szmate - tolerancja w praktyce”	9 345,54 zł	9 345,54 zł	22 349,54 zł	14.09.2020
KG 42 / 2020	Fundacja NIEZAPOMNIANE	„Rozpowszechnianie wielokulturowej historii Koluшек”	7 350,00 zł	7 350,00 zł	7 850,00 zł	14.09.2020
KG 43 / 2020	Fundacja Instytut Studiów Wschodnich	„O dziedzictwie i przyszłości Żydów polskich w Europie”	10 000,00 zł	10 000,00 zł	11 500,00 zł	14.09.2020
KG 45 / 2020	Ostrołęckie Towarzystwo Naukowe	„Wspólny był los. Historia i tradycja społeczności żydowskiej na północno-wschodnim Mazowszu”	9 700,00 zł	9 700,00 zł	10 900,00 zł	14.09.2020
KG 48 / 2020	Fundacja Inna Przestrzeń	„Warszawy Żydy zniknęły, ale tak naprawdę nie umiem sobie tego wyobrazić”	10 400,00 zł	10 400,00 zł	10 400,00 zł	14.09.2020
KG 55 / 2020	Tomasz Zysko	„Przemocą wyciągnięci z bunkrów”	63 000,00 zł	63 000,00 zł	70 000,00 zł	14.09.2020

KG 57 / 2020	Stowarzyszenie Radość Dobro Nadzieja	„Między dwoma światami - Żydzi w Galicji”	47 200,00 zł	52 200,00 zł	14.09.2020
KG 58 / 2020	Związek Harcerstwa Rzeczypospolitej - Okręg Wielkopolski	„Wystawa plenerowa poświęcona wielkopolskim żydom”	14 000,00 zł	14 000,00 zł	14.09.2020
KG 59 / 2020	Fundacja Oczami Brata	„Śladami historii Żydów polskich”	7 000,00 zł	11 000,00 zł	14.09.2020
KG 60 / 2020	Zakład weterynaryjny Gibvet dr. W. Gibasiewicz	„Martyrologia Żydów Lekarzy weterynarii w okupowanej Polsce”	15 000,00 zł	15 000,00 zł	14.09.2020
KG 61 / 2020	Państwowa Wyższa Szkoła Zawodowa w Tarnowie	„Ślady pamięci wspólnej przeszłości”	13 000,00 zł	13 000,00 zł	14.09.2020
KG 63 / 2020	Fundacja Via Veritas - Edukacja, Nauka, Kultura	„Senatorium pod klepsydrą.”	10 000,00 zł	66 000,00 zł	14.09.2020
KG 68 / 2020	Stowarzyszenie Historyczne im. Bohaterów Ziemi Sokólskiej w Sokółce	„Byli wśród nas...”	46 080,00 zł	46 080,00 zł	14.09.2020
KG 71 / 2020	Centrum Dialogu Między Religiami i Narodami	„Cmentarz żydowski w Woli Miechowskiej”	29 962,50 zł	35 250,00 zł	14.09.2020

3. Sprawozdania zatwierdzone przez Komisję Grantową w 2020 roku

Numer wniosku	Grantobiorca	Tytuł projektu	Data akceptacji sprawozdania
KG 16 / 2019	Fundacja Kamera Dawida WJFF.pl	17. warszawski festiwal filmów o tematyce żydowskiej	26.03.2020
KG 17 / 2019	Stowarzyszenie MIDRASZ	Wydawanie czasopisma społeczno-kulturalnego Midrasz	26.03.2020
KG 2 / 2020	Miasto Łańcut	Renowacja cmentarza żydowskiego w Łańcut	14.09.2020
KG 12 / 2019	Stowarzyszenie Panorama Kultur	Księga pamięci Wojstawic - tłumaczenie na język polski, opracowanie i publikacja	27.07.2020

KG 25 / 2019	Muzeum Regionalne w Pińczowie	elektroniczna	Wystawa "Historia społeczności żydowskiej w Pińczowie"	27.07.2020
KG 42 / 2019	Gmina Łabowa		Ocalić od zapomnienia - remont cmentarza żydowskiego w Łabowej	14.09.2020
KG 54 / 2019	Fundacja ochrony Pamięci Obozu Zagłady w Treblince		Księga Imion Ofiar Obozu Zagłady w Treblince etap II	27.07.2020
KG 27 / 2019	Stowarzyszenie Społeczno-Kulturalne ETHNOS		Przestrzeń końca czasu. Inwentaryzacja cmentarzy żydowskich na Huculszczyźnie (Ukraina) Etap IV	22.12.2020
KG 28/2019	Stowarzyszenie Wspierania Inicjatyw Edukacyjnych "Wektor"		Razem na tej ziemi. Historia i kultura koluszkowskich Żydów	22.12.2020
KG 30/2019	Miejska Biblioteka Publiczna w Katowicach		IV Tydzień Kultury Żydowskiej	22.12.2020
KG 44/2019	Fundacja Pasaże Pamięci		Echa Holokaustu. Tłumaczenie, publikacja i edycja krytyczna wspomnień Miry Ryczke-Kimmelman	22.12.2020
KG 45/2019	Stowarzyszenie Pracownia Etnograficzna im. Witolda Dynowskiego		Starzy sąsiedzi. Warsztaty edukacyjne na temat dawnej żydowskiej społeczności w Skarżysku Kamiennej	22.12.2020
KG 50/2019	Gmina Komańcza		Rewitalizacja cmentarza żydowskiego w Woli Michowej istotnym czynnikiem ocalenia jego dziedzictwa	22.12.2020
KG 15 / 2020	Fundacja Rodziny Popielów Centrum		Ludzie nie liczby - Czarny Dunajec	22.12.2020
KG 17 / 2020	Gmina Reńska Wieś		Dębowa - ocalić od zapomnienia lokalną społeczność żydowską	22.12.2020
KG 20 / 2020	Fundacja SHALOM		18. Międzynarodowe Letnie Seminarium Języka i Kultury Jidysz	22.12.2020
KG 21 / 2020	Fundacja Zapomniane		Upamiętnienie dwóch grobów zbiorowych ofiar holokaustu - Szumowo	22.12.2020
KG 22 / 2020	Fundacja FUTURUM		Co w nas zostało, żydowski sąsiedzie	22.12.2020
KG 24 / 2020	Katowice Miasto Ogródów		120-lecie synagogi katowickiej	30.12.2020
KG 28/2020	Fundacja dla Filmu i Fotografii		Tam stała synagoga. Opowieść o	30.12.2020

		żydowskich Katowicach	
KG 33/2020	Fundacja Gszarim	Tłumaczenie księgi Pamięci Sokołowa Podlaskiego - etap 1	22.12.2020
KG 10 / 2020	Stowarzyszenie Mieszkańców i Przyjaciół Kolonii Wawelberga	Festiwal Hipolita i Ludwiki	30.12.2020

4. Umowy na realizację projektów aneksowane z powodu pandemii COVID-19

Numer wniosku	Grantobiorca	Tytuł projektu
KG 6 / 2019	Żydowski Instytut Historyczny im. Emanuela Ringelbluma	Dwujęzyczny album z rysunkami satyrycznymi i karykaturami z prasy żydowskiej
KG 28 / 2019	Stowarzyszenie Wspierania Inicjatyw Edukacyjnych "Wektor"	Razem na tej ziemi. Historia i kultura koluszkowskich Żydów
KG 30 / 2019	Miejska Biblioteka Publiczna w Katowicach	IV Tydzień Kultury Żydowskiej
KG 31 / 2019	MI POLIN / Z POLSKI Fundacja	Mezuzy - ślady obecności
KG 33 / 2019	Fundacja Dokumentacji Cmentarzy Żydowskich	Baza danych z inskrypcji nagrobków cmentarzy żydowskich w Gliwicach (stary cmentarz) i Żorach
KG 38 / 2019	Fundacja NADAYE	Lecznicze Rośliny Płaszowa - Alternatywny spacer edukacyjny po terenie byłego obozu KL Płaszów
KG 40 / 2019	Międzynarodowe stowarzyszenie na rzecz badań nad Sabiną Spielrein	konferencja międzynarodowa "Sabina Spielrein i wczesne pionierki psychoanalizy" 2-4 kwietnia 2020, Warszawa
KG 41 / 2019	Zespół Szkół im. Gen. Władysława Andersa w Częstochowie	poznanie historii częstochowskich obywateli pochodzenia żydowskiego oraz Holokaustu
KG 44 / 2019	Fundacja Pasaże Pamięci	Echa Holokaustu. Tłumaczenie, publikacja i edycja krytyczna wspomnień Miry Ryzke-Kimmelman
KG 46 / 2019	Fundacja TRES	"Nie ma ich przy mnie, a przecież na krok mnie już nie odstąpią" - kamienie pamięci jako materialne upamiętnienie społeczności zbąszyńskich Żydów
KG 52 / 2019	Stowarzyszenie na rzecz ratowania cmentarza żydowskiego w Zabru "ZACHOR"	Lekcja (nie) obecności. Dziedzictwo Żydów zabrzańskich
KG 6 / 2020	Stowarzyszenie Krotchwile	Ostatni Żyd. O Nathanie Mośkiewicz
KG 10 / 2020	Stowarzyszenie Mieszkańców i Przyjaciół	Festiwal Hipolita i Ludwiki

	Kolonii Wawelberga	
KG 18 / 2020	Fundacja PRO ARTE 2002	śniadanie izraelskie w ramach XXII Festiwalu Kultury Żydowskiej SIMCHA
KG 33 / 2020	Fundacja LOGTV Films Polska	Realizacja artystycznego wydania „Księga Pamięci Gminy Żydowskiej w Tomaszowie Mazowieckim”

4. Działalność Fundraisingowa

Działalność fundraisingowa Stowarzyszenia stanowi element działalności statutowej organizacji i jest koordynowane przez Dział Rozwoju. Głównymi zadaniami działu rozwoju Stowarzyszenia jest pozyskiwanie i utrzymywanie kontaktów z darczyńcami, którzy poprzez współpracę ze Stowarzyszeniem wspierają realizowane wspólnie z Muzeum Historii Żydów Polskich POLIN i Żydowskim Instytutem Historycznym im. Emanuela Ringelbluma projekty. Dodatkowo dział pozyskuje środki na projekty specjalne realizujące działalność statutową Stowarzyszenia.

Dział Rozwoju prowadzi także działalność wydawniczą i promocyjną zarówno na rzecz Stowarzyszenia jak i współpracujących z nim instytucji.

Praca działu w 2020 roku odbywała się w cieniu globalnej pandemii COVID-19, w związku z czym większość spotkań z darczyńcami odbywała się online. Z tego samego względu anulowano także doroczny wyjazd fundraisingowy do Stanów Zjednoczonych.

Do końca października 2020 r. pracą działu kierowała Anna Miszewska, jako Dyrektora ds. Rozwoju. Od listopada funkcję p. o. Dyrektora ds. Rozwoju przejął Bartosz Dymarek.

I. Współpraca z POLIN Muzeum Historii Żydów Polskich

1. Fundusze na rzecz Muzeum Historii Żydów Polskich POLIN pozyskane przez Dział Rozwoju SŻIH w 2020 roku

- Środki otrzymane na konto Stowarzyszenia ŻIH: PLN **4 374 620**
- Środki pozyskane w USA i pozostawione na koncie American Friends of POLIN Museum na działania fundraisingowe, operacyjne i promocyjne w Stanach: USD **214 301**

DODATKOWO: Negocjowane w 2020 r. i planowane do realizacji w 2021 r.:

- druga transza grantu Odette & Nimrod S. Ariav Foundation: PLN **500 000** na rzecz projektów realizowanych z Muzeum POLIN
- Wpłaty Rady Darczyńców na rzecz działalności fundraisingowej Stowarzyszenia: USD **160 000 USD**
- Wpłata Ronalda S. Laudera na naming stanowiska: USD **150 000** (z czego USD 64 000 trafia do Polski)
- challenge grant Tada Taube i Zygmunta Rołata: USD **100 000**

2. Wydarzenie specjalne – obsługa darczyńców

- POLIN Music Festival – luty 2020;

- Akcja Żonkile (online) – kwiecień 2020;
- Coroczne posiedzenie Rady Darczyńców (online) – czerwiec 2020;
- Gala Nagrody POLIN (online) – grudzień 2020.

3. Wydawnictwa, materiały promocyjno-informacyjne, komunikacja

- Raport roczny za rok 2019 wydany w dwóch wersjach językowych – polskiej i angielskiej;
- 66 e-mailingi i e-newslettery dla darczyńców i przyjaciół Muzeum (22 w 2019 r.);
- Aktualizacja wydrukowanej broszury o *Kampanii Legacy* (zmiana danych)
- Przygotowanie kilkunastu materiałów fundraisingowy w formie prezentacji, jako materiały dla darczyńców
- Bieżąca praca nad aktualizacją treści na stronie internetowej oraz na Facebooku (przyrost polubień o 32%);
- 22 e-mailingi i 1 e-newsletter dla darczyńców;
- Święta żydowskie – przygotowanie życzeń od Stowarzyszenia.

4. Projekty specjalne

- POLIN Museum Emergency Fund Campaign – specjalna inicjatywa realizowana we współpracy z Muzeum oraz American Friends of POLIN Museum, mająca na celu wsparcie budżetu operacyjnego POLIN dotkniętego spadkiem dochodów spowodowanych pandemią COVID-19;
 - ✓ w ramach kampanii Dział Rozwoju pozyskał ponad USD **115 200**
- koordynacja przygotowania i instalacji honorowania nowego Znamienitego Darczyńcy Muzeum POLIN w holu głównym muzeum;
- Kontynuacja praca nad uruchomieniem daromatu/skarbonki – wstrzymana przez wybuch pandemii.

II. Współpraca z Żydowskim Instytutem Historycznym im. E. Ringelbluma przy realizacji PROGRAMU ONEG SZABAT:

1. Fundusze na rzecz Żydowskiego Instytutu Historycznego i Programu Oneg Szabat pozyskane przez Dział Rozwoju SŻIH w 2020 roku

- Środki otrzymane na konto Stowarzyszenia ŻIH: PLN **1 440 029**

2. Działania prowadzone na rzecz Programu Oneg Szabat

- 14 newsletterów w obu wersjach językowych (w 2019 roku powstał 1 newsletter);
- korespondencja tradycyjna z darczyńcami Programu;
- luty 2020 – informacja o postępach w Programie i zmianie na stanowisku zastępczyni Dyrektora ŻIH;
- czerwiec 2020 – wysyłka listów wraz z III tomem ARG;
- „Obchody” 3-lecia Programu Oneg Szabat
- wysyłka newslettera z podsumowaniem 3 lat Programu;
- organizacja dwóch webinarów w języku angielskim (ok. 60 uczestników na każdym);
- przygotowanie planów rozwoju Programu w 2021 r. (ŻIH na prośbę SŻIH);
- W ramach działań edukacyjnych i promocyjnych rozpoczęty został projekt cyklu podcastów w języku angielskim „Oneg Szabat Podcast”. Dotychczas powstały 2 odcinki, które dostępne są na platformie Transistor, Spotify i Apple Podcast;
- Przygotowanie założeń, opisu i budżetu do nowego projektu w ramach Programu – konserwacji dokumentów z Archiwum Ringelbluma;
- Bieżąca komunikacja z ŻIH w ramach Programu, terminowe i szczegółowe składanie sprawozdań w ramach otrzymanych grantów, bieżące aplikowanie do darczyńców;

II. Granty i projekty specjalne w ramach działalności statutowej Stowarzyszenia

1. Fundusze na rzecz grantów i projektów specjalnych pozyskane przez Dział Rozwoju SŻIH w 2020 roku

- Środki otrzymane na konto Stowarzyszenia ŻIH: PLN **346 657**

DODATKOWO: Wynegocjowane w 2020 r. i planowane do realizacji w 2021 r.:

- Umowa z Ronson Development na rzecz projektu Upamiętnienia Archiwum Ringelbluma: USD **10 000**
- Wpłaty Rady Darczyńców na rzecz działalności fundraisingowej Stowarzyszenia: USD **160 000 USD**
- Wpłata Ronalda S. Laudera na naming stanowiska: USD **150 000** (z czego USD 32 000 trafia do Polski)
- challenge grant Tada Taube i Zygmunta Rolata: **USD 100 000**

2. Działania fundraisingowe na rzecz grantów i projektów specjalnych Stowarzyszenia

- przygotowanie materiału promocyjnego o Komisji Grantowej Stowarzyszenia ŻIH w wersji polskojęzycznej, anglojęzycznej i po niemiecku;

- przygotowanie listy potencjalnych darczyńców projektu Upamiętnienia Archiwum Ringelbluma (we współpracy z Przewodniczącym i Skarbnikiem Zarządu);
- przygotowanie i wysyłka materiału fundraisingowego do potencjalnych darczyńców projektu Upamiętnienia Archiwum Ringelbluma;
- koordynacja wpływających wpłat i korespondencji z darczyńcami projektu Upamiętnienia Archiwum Ringelbluma;
- przygotowanie wstępnych założeń projektu przejęcia przez Muzeum POLIN archiwum Marka Edelmana.

Dyrektor Operacyjny
Stowarzyszenie
Żydowski Instytut Historyczny w Polsce
Michał Majewski

